

Αριθ. εικ. 152723
150

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
• ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
• ΛΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

1841-1842.

Εως διδαχῶσι πολλοί, καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις. — Δανιὴλ ιθ' α.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Τ. ΓΡΙΦΙΤΤΟΥ.

1842.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολίτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ, 1842.]

[ΑΡΙΘ. 70.]

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΜΕΛΙΤΗΣ.

(Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 180.)

Εκ τῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος πρῶτος Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρει τὰς Μελιταίας Νήσους— "Πρὸς νότον," λέγει, "τῆς Σικελίας κεύνται τρεῖς νῆσοι, ἐξ ὧν ἡ πρώτη, καλουμένη Μελίτη, ἀπέχει περὶ τὰ 800 στάδια ἐκ τῶν Συρακουσῶν. Οἱ κάτοικοι εἶναι περίπλοτοι, καθὼς πολλὰς τέχνας μετερχόμενοι, ἰδίαιτέρως δὲ ὑφάσματα χειροτεχνούντες λόγου ἕξια διὰ τὴν μαλακότητα καὶ λεπτότητα των. Αἱ κατοικίαι των εἶναι μεγάλαι, καὶ λαμπρῶς κεκοσμημέναι μὲ γείσσα καὶ κονιάματα. Ἡ νῆσος αὕτη εἶναι ἀποικία τῶν Φοινίκων, οἵτινες, ἐμπορευόμενοι εἰς τὸν δυτικὸν ὠκεανὸν, μετεχειρίζοντο αὐτὴν ὡς καταφύγιον, ἐπειδὴ ἔχει ἐξαιρετικούς λιμένας, καὶ κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πελάγους. Μετὰ τὴν νῆσον ταύτην εἶναι καὶ ἄλλη τὸνομα Γαῦλος, ἀποικία ὡσαύτως τῶν Φοινίκων."

Τὴν Μελίτην λέγεται ὅτι ἐπομένως ἐκυρίευσαν οἱ Ἕλληνες· ἀλλ' ὅπως καὶ ἔχη τοῦτο, βέβαιον εἶναι ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι καθυπέταξαν αὐτὴν ἐξ ὁλοκλήρου, Π. Χ. 402. Ἐν ἔτει 242 π. Χ., οἱ Καρχηδόνιοι ἠναγκάσθησαν νὰ παραχωρήσωσιν αὐτὴν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες ἐχάρισαν εἰς τοὺς κατοίκους τὰ δικαιώματα Ῥωμαίων πολιτῶν. Ὁ ἐν αὐτῇ ναὸς τῆς Ἥρας φαίνεται ὅτι ἦτον ἀρκετὰ πλούσιος, ὥστε νὰ διαρπάσῃ αὐτὸν ὁ πλεονέκτης Οὐέρρης, ἐπαρχος ὧν τῆς Σικελίας. Τὰ λινὰ τῆς Μελίτης ἐλογίζοντο πολυτελεῖας εἶδος ἐν Ῥώμῃ.

Οἱ Βανδάλοι καὶ οἱ Γότθοι, οἵτινες ἐκυρίευσαν τὴν Μελίτην, ἐδιώχθησαν ἐξ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Βελισαρίου, ἐν π. ε. 533. Περὶ τὸ 870 π. ε. κατέλαβον τὴν νῆσον οἱ Ἀραβες καὶ μολονότι ἀνεκτήσατο καὶ κατέχεν αὐτὴν ἡ Ἀνατολικὴ αὐτοκρατορία διὰ τριάκοντα τέσσαρα περίπου ἔτη, οἱ Ἀραβες ὁμῶς ἤλωσαν πάλιν αὐτὴν, καὶ οἱ Ἕλληνες κάτοικοι ἐξωλοθρεύθησαν. Τὸ 1120 ὁ Κόμης Ρόγερος, ὁ Νορμανδὸς κατακτητὴς τῆς Σικελίας, ἐκυρίευσεν τὴν Μελίτην, καὶ ἀπεδίωξε τοὺς Ἀραβας.

Ὅτῳ δὲ εἰς τὴν νῆσον Σικελίαν προσκολληθείσα, ὑπετάσσεται εἰς τὰς διαφορὰς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς. Καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἀξίωμα τικὸς τοῦ Σικελικοῦ στέμματος προέδρευεν εἰς τὴν διοί-

κῆσιν τῆς Μελίτης, καὶ οἱ Σικελικοὶ νόμοι καὶ θερμοὶ μετεδόθησαν εἰς τὸ ὑποκείμενον νησίον.

Τὸ 1516, ἡ Σικελία καὶ αἱ Μελιταῖαι νῆσοι μετέβησαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Κάρολον Ε', ὡς κληρονόμον τοῦ στέμματος τῆς Ἀραγωνίας. Κατὰ δὲ τὴν 4ην Μαρτίου, 1530, ὁ Κάρολος ἐχάρισεν εἰς τὸν Μίγαν Μαγίστρον καὶ τὴν Φρησκευτικὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, οἵτινες ἐσχάτως εἶχον διωχθῆναι ἐκ τῆς Ῥόδου ὑπὸ τῶν Τούρκων, τὴν κυριότητα ὅλων τῶν φρουρίων καὶ νήσων τῆς Τριπόλεως, Μελίτης, καὶ Γαύλου, μὲ πλήρη δικαιοδοσίαν. Τὸν χρόνον τῆς παραχωρήσεως ταύτης ἡ Μελίτη περιεῖχε μόνον περὶ τὰς 12,000 κατοίκων, ἡ δὲ Γαῦλος μόνον 5000, καὶ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Ἡ Μελίτη ἦτο σχεδὸν ἀσκηπὴς βράχος, καὶ ἡ γεωργία σχεδὸν παρητημένη, ὡς ἐκ τοῦ ἐλλείνουσυστήματος τῆς διοικήσεως καὶ τῶν συχνῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν, εἰς ἃς οἱ κάτοικοι ἦσαν ἐκτεθειμένοι.

ὑπὸ τοὺς Ἰππὸτας ἡ Μελίτη ταχέως ἤρχισε νὰ ἀναλαμβάνη ἀπὸ τὴν ἡρμωμένην αὐτῆς κατάστασιν. Πρῶτον σκοπὸν ἔθεσαν νὰ προφυλάξωσι τὴν νῆσον ἀπὸ τοὺς πειρατὰς ἐχθρούς τῆς· ἐπὶ τοῦτο δὲ ἤρχισαν ἐκεῖνα τὰ ἔργα, ὅσα διαμένουσι μέχρι τῆς σήμερον μνημείον τῆς ἐπιμονῆς αὐτῶν καὶ στρατιωτικῆς δυνάμεως. Τὴν 18ην Μαΐου, 1565, οἱ Τούρκοι, ὑπὸ τὸν Μουσταφᾶν Πασᾶν, συμποσούμενοι εἰς 80,000 ἐκλεκτοῦ στρατοῦ, ἀπέβησαν εἰς τὴν νῆσον τῆς Μελίτης, ἔπουν καὶ γενναίως ἐπολέμησαν, καὶ γενναίαν ἔλαβον ἀντίστασιν ἀπὸ τοὺς Ἰππὸτας. Τελευταῖον ὁμῶς οἱ Τούρκοι ἠναγκάσθησαν ν' ἀπέλθωσι τῆς νήσου, ἀπολέσαντες, ὡς λέγεται, 25,000 ἀνδρῶν· ἡ ἀπώλεια ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἀνέβη εἰς περίπου 7000. Ἀποθανόντος τοῦ Σουλτάν Σουλμάν ἐν ἔτει 1566, ὀλίγον μετὰ τὴν ἦταν τῶν στρατευμάτων του, ὁ μέγας Μαγίστρος Βαλλέτας, ὅστις εὐτυχῶς εἶχεν ὑπερασπισθῆ τὴν Μελίτην κατὰ τῆς φοβερᾶς ταύτης ἐπιδρομῆς, ἀπεφάσισε νὰ θεμελιώσῃ νέαν πόλιν, εἰς θέσιν κατάλληλον καὶ πρὸς ἄμυναν τῆς νήσου καὶ πρὸς διατριβὴν τῶν Ἰπποτῶν. Ἐθνη δὲ τὸν πρῶτον λίθον τῆς πόλεως Βαλλέτας, ἥτις ἔλαβε τὸνομα τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς, τὴν 28ην Μαρτίου, 1566. Εἰς τὴν Μελίτην στερεωθέντες οἱ Ἰππὸται, ἐξηκολούθουν νὰ περιπλέωσι τὰ πελάγη εἰς κατάδιωξιν τῶν Ὀθωμανῶν, τοὺς ὁποίους μεγάλως ἠναγκάσσαν. Ἀλλ' ἡ πειθαρχία τοῦ τάγματος παρέλύετο, καθ' ὅσον οἱ

σκοποί της πρώτης αὐτοῦ συστάσεως ἐγένοντο δευτέρου λόγου, καὶ ἡ Μελίτη ἐξησφαλίσθη μὲν κατὰ πάσης προσβολῆς, ἀλλὰ κατήντησε τόπος τρυφῆς καὶ ἡδονῆς μᾶλλον ἢ αὐστηρότητος.

Ἡ ἱστορία τῆς νήσου, μεταξὺ τοῦ χρόνου τούτου καὶ τῆς παραδόσεως αὐτῆς εἰς τὸν Βοναπάρτην, δὲν ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέρην τινὰ σημείωσιν εἰς τὸ σύντομον τοῦτο σχεδίασμα. Ἡ ἐκρηξίς τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς τῶν Γάλλων ἦτον ἐπόμενον νὰ κλονήσῃ τὴν παρακμάζουσαν δύναμιν τοῦ Ἰπποτικοῦ Τάγματος τῆς Μελίτης· ἀλλὰ καὶ ἡ διαγωγή τῶν Ἰπποτῶν πρὸς τὴν νέαν Γαλλικὴν δημοκρατίαν, πρὸς τοὺς νομιζομένους φίλους αὐτῆς, πρὸς τὰ πλοῖα καὶ τὸν ἐν Μελίτῃ πράκτορά της, βεβαίως συνέτειναν εἰς τὴν κατάπτωσιν τοῦ Τάγματος. Ἡ ἄμεσος μὲν ὅλα ταῦτα παράδοσις τῆς νήσου προήλθεν ἴσως ἐν μέρει ἀπὸ τὴν μικροφυγίαν τοῦ Μεγάλου Μαγίστρου, καὶ ἀναντιρρήτως κατὰ μέγαν βαθμὸν ἀπὸ τὴν προδοσίαν τῶν Γάλλων Ἰπποτῶν, αἵτινες, προβλέποντες τὴν παρακμὴν τοῦ Τάγματος, καὶ τὴν πιθανότητα τοῦ ὅτι ἡ Μελίτη ἤθελεν υποπέσειν εἰς Ῥωσικὴν ἐπιβρόχην, προστίμησαν τὴν παράδοσιν αὐτῆς εἰς τὴν Γαλλίαν, εἴτε μοναρχομένην, εἴτε δημοκρατομένην.

Τὴν 9ην τοῦ Ἰουνίου, 1798, Γαλλικὸς στόλος, ὑπὸ τὸν ναύαρχον Βρουέιν, συνιστάμενος ἀπὸ 18 δίκροτα, 18 φρεγάτας, καὶ περίπου 400 φορτηγὰ, ἐμπεριέχοντα 40,000 ἀνδρῶν, ἐφθασεν ἐξω τῆς νήσου. Οἱ Γάλλοι Ἰπποταὶ εἶχον ἤδη προτοιμάσει τὰ μέλλοντα· ὁ Μέγας Μαγίστρος Φερδινάνδος Χομπέσκης, ἐκλεχθεὶς τὸν Ἰούλιον, 1797, ἀνὴρ ἀδύνατος καὶ εὐκολόπιστος, δὲν ἐφρόντισε ποσὺς ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς Γάλλους Ἰπποτάς τὰς κυριωτέρας στρατηγικὰς θέσεις. Οἱ πλεῖστοι τῶν κατὰ τὴν παραλίαν πύργων ἦσαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῶν. Ὅθεν, ἐδραμον μὲν οἱ κάτοικοι ἀνὰ χιλιάδας εἰς τὰ ὅπλα, ἀλλ' οἱ στρατηγοῦντες δὲν ἔκαμαν εἰμὴ ἐπίδειξιν ἐτοιμασίας πρὸς ἀπάτην τοῦ λαοῦ. Ὁ Βοναπάρτης ἐξήτησεν ἐγγράφως ἄδειαν νὰ εἰσέλθῃ μεθ' ὅλου τοῦ στόλου εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μελίτης, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐχρειάζοντο ὕδωρ· ἀλλ' ἡ κυβέρνησις ἀπήντησε, μετ' ἐκφράσεων λύπης, ὅτι δύο μόνον ἢ τὸ πολὺ τέσσαρα πλοῖα ἤθελε συγχωρήσει νὰ ἐμβῶσι διαμίας εἰς τὸν λιμένα. Τότε, "Ὁ Μέγας Μαγίστρος δὲν μᾶς δίδει νερόν!" εἶπεν ὁ Βοναπάρτης· "αὐρίον περὶ ἀνατολὰς ἡλίου θέλει ἀποβῆναι ὁ στρατὸς ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς νήσου."

Καὶ ταῦντι, κατὰ τὴν πρωίαν τῆς ἐπαύριον ἀπέβησαν οἱ Γάλλοι εἰς τρία διάφορα μέρη χωρὶς οὐδεμίαν ἀντίστασιν, καὶ πρὶν νυκτὶσιν κατεῖχον ὅλην τὴν νήσον ἐξαίρεσει πέντε κυμῶν. Ἡ ἐν ταῦταις δὲ ἀσήμαντος ἀπόπειρα τῶν χωρικῶν πρὸς ἰδίαν αὐτῶν ἄμυναν ἔδωκεν ἀποχωρῶσαν ἀφορμὴν αἱματοχυσίας καὶ διαρπαγῆς εἰς στρατεύματα, ὅποια τὰ τότε Γαλλικά. Ἐν τῷ μεταξὺ, ταραχὴ καὶ ἀπελπισία ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν Βαλλέτταν. Ὁ Μέγας Μαγίστρος, εἰς δεινὴν εὐρισκό-

μενος ἀπορίαν, περιεκυκλοῦτο ὑπὸ διαφόρων συμβουλιῶν, ἀλλὰ δὲν εἶχε σταθερότητα ν' ἀποφασίσῃ τί. Ἐλευταῖον, ἀκούσας ὅτι ἐφρονέθησαν μὲν Γάλλοι τινὲς Ἰπποταὶ, ἐπληρώθησαν δὲ ἄλλοι, ὑπὸ τῶν Μελιταίων στρατιωτῶν, ἠσθάνθη τὸ κρίσιμον τῆς θέσεώς του, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ ἀνακωχὴν ὅπλων. Εἰς ταύτην συγκατένευσαν οἱ Γάλλοι μὲ συμφωνίαν ἐν δικαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὥρων νὰ πέμψῃ ὁ Μέγας Μαγίστρος πληρεξουσίου διὰ νὰ τελειώσῃ τὴν συνθήκην. Οὗτοι ἐπομένως διωρίσθησαν ἐξ τῶν ἀριθμῶν, καὶ τὴν 12ην Ἰουνίου ὑπεγράφη ἡ συνθήκη ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, μετὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὰ Γαλλικά πολεμικὰ πλοῖα καὶ φορτηγὰ εἰσῆλθον εἰς τοὺς λιμένας, καὶ 15,000 στρατοῦ κατέλαβον τὰ τεῖχη τῆς Βαλλέττας καὶ τῶν τριῶν παρακειμένων πόλεων. Ὁ Γάλλος στρατηγὸς μόλις ἐμβὰς εἰς τὰς πύλας ἐπεσκέφθη προσωπικῶς τὰ ὄχυράματα. Εἰς δὲ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Στρατείας του, ὁ Καφφarella, συνοδεύων αὐτὸν, "Στρατηγέ," εἶπε, "μεγάλῃ καλοτυχίᾳ μας ὅτι εὐρέθησαν ἐντὸς ἀνδρῶν νὰ μᾶς ἀνοίξωσι τὰς πύλας· καὶ οὕτω, καὶ διόλου κενὸς ἂν ἦτον ὁ τόπος, ἡδύλομεν δυσκολευθῆναι νὰ εἰσέλθωμεν."

Οἱ Γάλλοι εὐρήκων εἰς τοὺς λιμένας δύο δίκροτα, μίαν φρεγάταν, τρία κάτεργα, καὶ ἄλλα τινὰ μικρότερα πλοῖα· 1,500 κανόνια (ἐξ ὧν περὶ τὰ 800 ἐπὶ τῶν τευχῶν) 35,000 πανοπλίας, 12,000 βαρέλια πυροκόνεως, καὶ ἀπειραρίθμους βαλίδας καὶ βόμβας.

Τὸ Τάγμα τῶν Μελιταίων Ἰπποτῶν ἦτον ἤδη ἀπεσβεσμένον. Ὁ Χομπέσκης ἐπέβη μετὰ δώδεκα Ἰπποτῶν εἰς ἐμπορικὸν πλοῖον τὴν νύκτα τῆς 17ης Ἰουνίου, καὶ φθάσας εἰς Τεργέστην, παρητήθη ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ Μεγάλου Μαγίστρου τῶν Ἰπποτῶν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου. Ὁ δὲ στρατηγὸς Βοναπάρτης ἐξέπλευσε μετὰ τοῦ Ἰαλλικοῦ στόλου διὰ τὴν Αἴγυπτον τὴν 19ην, ἀφήσας 4000 στρατοῦ νὰ φυλάττωσι τὴν Μελίτην.

Οἱ νέοι κρατοῦντες εἰσῆγαγον εὐθὺς τὴν νέαν νομοθεσίαν τῆς Γαλλίας· διεκήρυξαν ἐλευθερίαν καὶ ἰσονομίαν, κατήργησαν τίτλους καὶ βαθμούς· διέταξαν ν' ἀποστέλλωνται εἰς Γαλλίαν οἱ υἱοὶ τῶν πλουσιωτέρων οἰκογενειῶν διὰ νὰ ἐκπαιδεύωνται εἰς τὰς νέας ἀρχάς, ἰδίαις αὐτῶν δαπάναις· μετωργάνισαν ὅλα τὰ καταστήματα, καὶ ὑπεχρέωσαν ὅλους σχεδὸν τοὺς μείναντας Ἰπποτάς νὰ ἀπέλθωσι. Ἐὰ πλοῦτῃ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου καὶ τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν, καὶ τῶν λεγομένων ξενωνῶν τῶν γλωσσῶν, τὰ ἀργυρὰ σκεύη τῶν νεοκομείων καὶ τοῦ παλατίου τοῦ Μεγάλου Μαγίστρου, ἀνελύθησαν, καὶ ἐστάλθησαν εἰς τὴν Γαλλίαν.

Τρίμηνος ὑποταγὴ εἰς τὸσον αὐθαίρετα μέτρα καὶ τὸσον βίαιας μεταβολῆς ἀνεβίβασεν εἰς τὸν ὑψίστον βαθμὸν τὴν δυσἀρεσκίαν καὶ ἀπέχθειαν τῶν κατοίκων. Ἡ τῶν ἀρθρῶν τῆς συνθήκης φανερά παραβίασις διηρέθιξε καθ' ἐκάστην τὰ πνεύματα, ἕως οὗ ἡ ἐπομένη ἀπερίσκεπτος πράξις ἔκαμε νὰ ἐκτραχῇ ἡ ἐπανάστασις.

Ὡς αἱ τῆς Βαλλέττας, παρομοίως καὶ τῆς ἀρχαίας ποντενούσης, (Città Notabile), κατὰ τὸ ἐνδότερον κειμένης, εἶχον διαρπαγῇ αἱ ἐκκλησίαι· ἀλλ' ἔμεινον ἐτι πολυτελεῖ τινὰ μεταξὺ δαμασκηνὰ ὑφάσματα εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς μονὰς τῆς ἀρχαίας πόλεως. Κατὰ τὴν 2αν Σεπτεμβρίου, (ἀφοῦ ἐφθασεν εἰς Μελίτην ἡ εἰδησις τῆς ἐν Ἀβουκίρ ναυμαχίας), ἐστάλθησαν τινες νὰ καθαιρέσωσι τὰ δαμασκηνὰ ταῦτα· οἱ κάτοικοι συνήχθησαν νὰ ἐμποδίσωσιν αὐτοὺς· ὁ Γάλλος φρούραρχος, μὲ μικρὰν φρουρὰν ἐξήκοντα πέντε ἀνδρῶν, ζητήσας νὰ διασκορπίσῃ αὐτοὺς, ἀφρόνως ἐγύμνωσε τὸ ξίφος· ἐν ῥοπῇ ὁφθαλμοῦ προσεβλήθη, καὶ τοῦ λαοῦ πολλαχόθεν συρρέσαντος, κατεσφάγη αὐτὸς τε καὶ ἅπανα ἡ φρουρά του· τὰ δὲ σώματά των ἐκάησαν. Ἐκ τούτου ἐξήφθη γενικὴ ἐπανάστασις, ἥτις ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων διεδόθη εἰς ἀμφοτέρας τὰς νήσους. Τὴν 3ην, 200 στρατιῶται ἀποσταλθέντες ἐκ τῆς Βαλλέττας νὰ κυριεύσωσι τὴν πρῶτον ἐπαναστάσαν πόλιν, ἀπεκρούσθησαν γενναίως ὑπὸ τῶν χωρικῶν· αὐθημερὸν, οἱ κατοικοῦντες τὰς πλησίον τῶν ὄχυρμάτων τοῦ Κοττονέρα κώμας εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν Βούρμολα, καὶ συνενωθέντες μετὰ τῶν πολιτῶν προσέβαλον τοὺς Γάλλους φύλακας, καὶ ἀφῆρπασαν τὴν σημαίαν τῆς δημοκρατίας· ἄλλοι ἐν τῷ μεταξὺ ἐκυρίευσαν ἀποθήκην τινὰ, καὶ ἐπῆραν μεθ' ἑαυτῶν εἰς τὴν ἐσχόλῃν ὀγδοήκοντα βαρέλια πυροκόνεως.

Ἡ δραστηριότης καὶ τόλμη αὕτη τῶν Μελιταίων ἐξέπληξε τὸν Γάλλον φρούραρχον, ὅστις ἀρχήτερα ἐθαύρει αὐτοὺς ὡς ἀθλίους χωρικοὺς. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης ἐκλείσθησαν αἱ πύλαι τῆς Βαλλέττας καὶ τῶν τριῶν πόλεων, καὶ ἡ φρουρά ἐπολιορκεῖτο δύο ἐνικυτοῦς.

Κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα οἱ Μελιταῖοι ἔδειξαν ἐνθερμον πατριωτισμὸν, καρτερίαν, ὁμόνοιαν, φρόνησιν, καὶ εὐταξίαν. Εἰς τὰς πρὸς συμβιβασμὸν ἀποπείρας τοῦ Γάλλου στρατηγοῦ δὲν ἔδιδον καμμίαν ἀκρόασιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγγελιοφόρους αὐτοῦ κἂν δὲν ἐσυγχώρουν νὰ ἐπιστρέψωσι. Μολονότι οἱ Γάλλοι συνίσταντο ἀπὸ 6000 καλῶς ἡσυχήμενων στρατιωτῶν (διότι προσετέθησαν 2600 ἀπὸ τὰ ἐξ Ἀβουκίρ πλοῖα) δὲν ἠδύναντο μ' ὅλον τοῦτο νὰ κάμωσι σημαντικὴν τινα ἐκδρομὴν, καθὼ συγχρόνως ὑποπευόμενοι καὶ τοὺς ἐν τοῖς τεύχεσι Μελιταίους.

Μετ' οὗ πολὺ ὁ Ἀγγλος ναύαρχος Νέλσον, μαθὼν τὰ διατρέξαντα, ἔστειλε πρὸς βοήθειάν των τέσσαρα Πορτογαλλικὰ δίκροτα καὶ δύο φρεγάτας, τὰ ὅποια ἤρχισαν τακτικὸν ἀποκλεισμὸν διὰ θαλάσσης· ὁ βασιλεὺς τῆς Σικελίας συνέδραμε παρομοίως, πέμψας πρὸς αὐτοὺς πολεμοφόδια, ζωοτροφίας, καὶ μετέπειτα χρήματα, ἅτινα ὅμως προήρχοντο ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ταμείου. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1799 ὁ Ἀγγλος πλοίαρχος Ἀλέξανδρος Ἰωάννης Βάλλ, διοικητὴς τοῦ στόλου τὸν ὅποιον ὁ Νέλσον διώρισε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς νήσου, ἐκλέχθη ὑπὸ τῶν Μελιταίων ἀρ-

χηγὸς αὐτῶν καὶ πρόεδρος τῆς βουλῆς των. Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ 1799 ἐφθασαν εἰς τὴν Μελίτην δύο Βρετανικά συντάγματα, εἰς ἃ προσετέθησαν μετ' ὀλίγους μῆνας δύο ἄλλα· πρὸς τούτοις, δύο συντάγματα ἐκ τῆς Σικελίας ἐπηύξησαν τὴν πολιορκουσαν δύναμιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ, οἱ πολιορκούμενοι ἐπασχον δεινῶς· μολονότι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν πολιτῶν εἶχον ἐξέλθειν, (ἀπὸ 40,000 ἔμειναν 13,000 μόνον εἰς τὰς πολιορκουμένας πόλεις), τὰ ἐδώδιμα μ' ὅλον τοῦτο ἦσαν ἀκριβώτατα. Μία λίτρα προσφάτου χοιρίνου κρέατος ἐπωλεῖτο 30 γρόσια· ἀλμυροῦ κρέατος, 15· ὁ κοινότερος ἔχθους, 10 γρόσια· μία ὄρνις, 250· μία περιστέρα, 50· μία λίτρα σακχάρου, 90· καφέ, 100· ἕνας καλὸς παχὺς ποντικός, 8 γρόσια.

Περὶ τὰς ἀρχὰς λοιπὸν Σεπτεμβρίου, μὴ βλέποντες ἐλπίδα σωτηρίας οἱ Γάλλοι, ἐπρότειναν νὰ παραδώσωσι τὰ φρούρα εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγγλικῶν στρατευμάτων. Ἡ συνθήκη ὑπεγράφη τὴν 5ην Σεπτεμβρίου, 1800, καὶ τὴν ἐπαύριον ἡ Ἀγγλικὴ σημαία ὑψώθη εἰς τὰ τεῖχη. Τὴν 7ην τὰ Γαλλικά στρατεύματα ἐξέπλευσαν διὰ τὴν Γαλλίαν ἐπὶ Ἀγγλικῶν πλοίων, καὶ οὕτω μετὰ δύο ἔτη καὶ δύο ἡμέρας ἐτελείωσεν ἡ μακρὰ καὶ ἀξιολογημένη αὕτη πολιορκία.

Τὴν νήσον, κυριευθεῖσαν τοιουτοτρόπως, ἐξηκολούθει νὰ κατέχῃ προσωρινῶς κατὰ τὸ φαινόμενον ἡ Ἀγγλία μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πολέμου· τότε δὲ διὰ τῆς συνθήκης τῆς 30ης Μαΐου, 1814, ἀνεγνωρίσαν αὐτὴν αἱ Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις ὡς μέρος τοῦ Βρετανικοῦ κράτους.

Διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, ἦσαν ἡ Μελίτη πλεῖστον λόγου ἀξία εἰς τοὺς Ἀγγλους διὰ τὴν κεντρικὴν αὐτῆς θέσιν καὶ τοὺς χωρητικοὺς λιμένας της· αὐτὴν εἶχον σταθμὸν τὰ ἐν τῇ Μεσογείᾳ Ἀγγλικὰ στρατεύματα, καὶ αὐτοῦ ἐπεσχευάζοντο οἱ στόλοι οἱ ἀπὸ τῶν Ἑρακλείων Στελλῶν μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου θαλασσοκρατοῦντες. Τὸ ἐμπόριον ὡσαύτως, ἀποκλεισθὲν ἀφ' ὅλους τοὺς λιμένας τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου δυνάμει τῶν φιλοφισμάτων τοῦ Βερολίνου καὶ τῶν Μεδιολάνων, ἐνηργεῖτο ἐξ ὁλοκλήρου ἐν Μελίτῃ, καὶ ἀνέβη εἰς ἑκτακτὸν βαθμὸν εὐδαιμονίας. Διέκοψεν ὅμως τὴν πρόοδον αὐτοῦ ὁ λοιμὸς τοῦ 1813-14, ὅστις ἀφῆρπασε σχεδὸν 5000 ψυχῶν εἰς ἀμφοτέρας τὰς νήσους· ἐσμίχρυνε δὲ, καὶ βαθυμυθὸν τὰ μέγιστα περιώρισεν αὐτὸ, ἡ εἰρηνολογία τῆς Εὐρώπης.

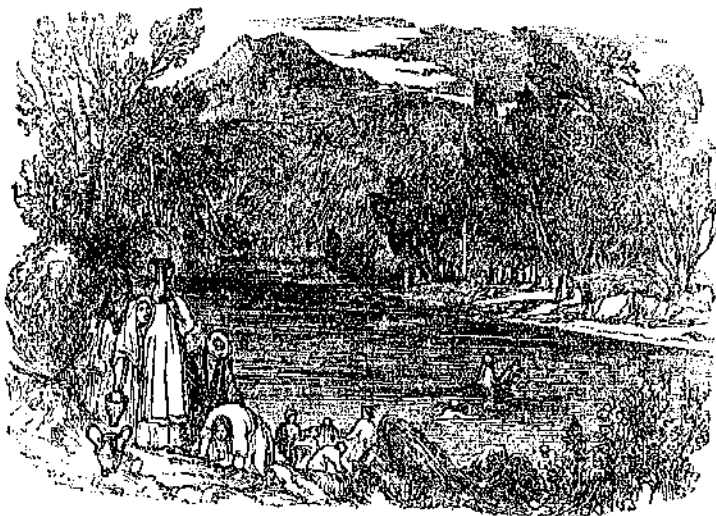
Ἡ ἑλληψις αὕτη τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἡ αὐξάνουσα πληθὺς τοῦ ἥδη ὑπερμέτρου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων, ἐπέφερον πενίαν καὶ ἀθλιότητα εἰς τὴν Μελίτην· πρὸς Στρατείαν δὲ τούτου καὶ ἄλλων δεινῶν ἀνεφῆρθησαν οἱ Μελιταῖοι εἰς τὴν Βρετανικὴν κυβέρνησιν, τὸν Ἰούνιον, 1836. Διὰ τῆς ἀναφοράς ταύτης ἐξήχθη μεταρρύθμισιν τῶν νόμων, μετρίαν ἐλευθεροτυπία, βελτίωσιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ἀνεξάρτητον ὕγειονομεῖον, ἀτελὴ λιμένα, ἐλάττωσιν τοῦ βαρέος φόρου ἐπὶ τοῦ εἴνου, μετοχὴν ἀπὸ τὰ ὑπουργικὰ κέρδη, ἐλάττωσιν

τοῦ ἐπὶ τῶν γεννημάτων βαρέος δασμοῦ, καὶ δημοτικὸν συμβούλιον πρὸς ἐκλογὴν ἀντιπροσώπων, οἵτινες νὰ γνωστοποιῶσι τὰς χρεῖας καὶ τὰ παράπονα τῶν κατοίκων. Ἐπιτρόποι Ἐρευνηταὶ ἀπεστάλθησαν κατὰ συνέπειαν ἐξ Ἀγγλίας εἰς Μελίτην τὸν Σεπτέμβριον, 1836, νὰ ἐξετάσωσι καὶ ἀναφερθῶσι περὶ τῶν ἐκτεθέντων δεινῶν καὶ ὑπαγόρευσιν δ' αὐτῶν ἐνηργήθησαν ἡδὴ κοινωφελεῖς τινὲς μεταρρυθμίσεις· οἷον, ἡ πλήρης ἀτέλεια τῶν λιμένων τῆς Μελίτης δι' ὅλας τὰς ξένας πραγματείας, τοῦ δασμοῦ μένοντος ἐπὶ τῶν τῆς ἀναλωσεως μόνον εἰδῶν· ἡ μεταρρύθμισις τῶν γραμματειῶν τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἡ δικαιότερα διανομὴ τῶν ἀνωτέρων ὑπουργημάτων, ἅτινα πρότερον μὲν κατεῖχοντο σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ὑπ' Ἀγγλῶν διὰ προστασίας, νῦν δὲ καὶ ὑπὸ Μελιταίων· νέος διοργανισμὸς τοῦ πανεπιστημίου, καὶ ἡ εἰσαγωγή στοιχειώδους ἐκπαιδεύ-

σεως διὰ τὰς κατωτέρας τάξεις· καὶ τελευταῖον, ἡ πλήρης ἀδεια τοῦ τυπῶναι καὶ ἐκδίδειν, ὥστε νὰ γνωστοποιῶσιν οἱ κάτοικοι τὰ παράπονα τῶν εἰς τὴν Βρετανικὴν κυβερνήσιν καὶ τὸ Βρετανικὸν ἔθνος.

Ἀλλὰ μεγαλητέραν ἀκόμη ὠφέλειαν ἀπήλαυσε καὶ ἐλπίζει νὰ ἀπολαύσῃ ἡ Μελίτη ἀπὸ τῆν πρόσδον τῆς ἀτμοπλοίας· ὅχι μόνον διότι αὐτὴν περνῶσιν ὅλα τὰ Γαλλικὰ ἀτμόπλοια, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τῆς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἰνδιῶν νεωστὶ ἀρξαμένης συγκοινωνίας διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης. Περιηγητὰς ἐκ παντὸς ἔθνους βλέπει τις τὴν σήμερον καὶ ἐκαστὴν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βαλλέτας. Ἡ μεγάλη δ' αὕτη συρρῶν ἐπέφερε τὴν σύστασιν ξενοδοχείων τῆς πρώτης τάξεως, καὶ προσέτι κατὰ συνέπειαν αὐτῆς βελτιωθὲν τὸ καὶ πρὶν ἀξιόλογον λοιμοκαθατήριον τῆς Μελίτης ἀποκατέστη νῦν τὸ πρῶτον ἐν τῇ Μεσογείᾳ.

Ο ΙΟΡΔΑΝΗΣ.

Ο ΙΟΡΔΑΝΗΣ εἶναι μὲν ὁ κυριώτερος ποταμὸς τῆς Χαλκῆς, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο ἀσήμερον, καὶ περὶ τὰ τέσσαρα μίλια ἐκ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ μάλιστα ἔχει τριάντα πηλὸν πλάτος· ῥέει δὲ θολὸς καὶ ὀρμητικὸς. Ὀλόκληρος ὁ δρόμος αὐτοῦ εἶναι περίπου 130 μιλίων· πηγάζει περὶ τὰ τέσσαρα μίλια πρὸς τὴν βρειτανικὴν τοῦ Βανιάς, διέρχεται τὰ ὕδατα τοῦ Μερὸν καὶ τὴν λίμνην Ἐβεριάδα, καὶ γίνεταί μετὰ μεγάλης ὀρμῆς εἰς τὴν Νεκρὴν Θάλασσαν. Αἱ ὄχθαι ἀναβαίνουν περὶ τοὺς δύοδεκα πῆδας ὑπὲρ τοῦ ὕδατος. Ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾷς ὑπάρχει καὶ χαμηλοτέρα τις ὄχθη, ἐσκαλισμένη ὑπὸ καλλάμων, ἰταῶν, καὶ δρυνοκεράτων, οἷον εὐρίσκουσι μὲν σκέπη τὰ θηρία κατὰ τὴν ἑρὴν ὥραν τῶν ἐνιστοῦ, ἀποδιώκονται δὲ ὅταν αἱ βροχαὶ ἀναβιβάσωσι τὸν ποταμὸν. Ὁ Ιορδάνης ἐπλημμύρει ὅλας τὰς ὄχθας τοῦ ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ Ναζι, ἀλλὰ τοῦτο οὐδέποτε συμβαίνει τὴν σήμερον. Τινὲς μὲν διίσχυρίζονται ὅτι ὁ ἱστοριογράφος ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὴν κάτω μὲνον ὄχθην· ἀλλὰ διατὶ λέγει ῥητῶς, «Ὅλας τὰς ὄχθας αὐτοῦ»;

Ἐπειτα λοιπὸν ὅτι τοπάλαι ἐπιπτεν ἀφρονώτερα πυσότης βροχῆς, ἥτις καὶ καθίσταται τὴν γῆν ὑπάλαν οἱ προφῆται τὴν περιγράφουσι, ῥέουσιν μέλι καὶ γάλα· διότι σήμερον βίβλια δὲν εἶναι τοιαύτη. Οἱ Ισραηλιταὶ εἶχον λάβει τὴν ἐπαγγελίαν ὅτι, ἂν ὑπήκουον εἰς τὰς ἐντολὰς Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτῶν, ἡ βροχὴ ἤθελε πέμπεσθαι ἐν καιρῷ, καὶ τὴν ἀπειλὴν ὅτι ἡ ἀνομβρία ἤθελε εἶσθαι ἡ πικρὰ τῆς ἀπειθείας τῶν. Τὴν περὶ τὴν Ιορδάνου κατὰ τὸ θέρος δὲν δύναται τις κάλλιον νὰ περιγράψῃ παρὰ μὲ τοὺς προφητικὰς λόγους τοῦ Μωϋσέως, «Καὶ ἔσται σοι ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου χαλκῆς, καὶ ἡ γῆ ἡ ὑποκάτω σου σιδηρᾶ».

Πολλὴν χρόνον ἠγωνίσθη πῶς καὶ διὰ τίνος μέσου ἐξεκνοῦντο τὰ ὕδατα τοῦ Ιορδάνου πρὸ τῆς γενέσεως τῆς Ἀλμυρᾶς Θάλασσης· ἐκ νεωτέρων ἡμῶς ἀνακαλύψαν καθίσταται πιθανόν, ὅτι ἐπιπτον εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν διὰ τοῦ ἀνατολικοῦ αὐτῆς κόλπου.

18α καὶ Ἀποθ. Τόμ. Β'. Σελ. 38, 37.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΓΑΘΗΣ ΜΗΤΡΟΣ.

ἘΞΕΛΑΘΗ νεωστὶ ἐν Σμύρνῃ Ἐγγειρίδιον τῆς Μητρὸς, ἥτις Ἐπιστολαὶ πρὸς Ἀδελφὴν περὶ Ἀνατροφῆς Τέκνων, ἐπιθεωρηθεῖσαι παρὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλεκαπιδευτικῆς Ἑταιρείας. Ὁ σκοπὸς τοῦ συγγράμματος φαίνεται ἐκ τοῦ ἐπιμένου παραγράφου·—

Ἀφ' ἧς ὥρας σ' ἔδωκα, ἀγαπητῇ μου, τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν, καὶ σὲ ἀφῆκα εἰς τὴν προστασίαν τοῦ ἀγαπητοῦ συζύγου σου καὶ τῆς Θείας Προνοίας, δὲν ἔπαυσα νὰ παρατηρῶ τὰ διαβήματά σου. Ἀλλὰ στοχάσου ἀπὸ ποῖον αἶσθημα κυριεύομαι σήμερον, γνωρίζουσα ὅτι σφίγγεις εἰς τὰς ἀγκάλας σου πολυτιμον ἠθαισῶν, καὶ ὅτι ἐρωτῆς μετὰ μεγάλης προθυμίας, Πῶς νὰ ἀνατρέψω τὸ βρέφος τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς μὲ ἐσχάρισε;

Εἰς τὴν ἐσχάτην ἐρώτησιν ἀπαντρεῖται διὰ τῶν προκειμένων ἐπιστολῶν ἡ φιλόστοργος ἀδελφὴ· μολοντί δὲ πᾶσα μήτηρ καὶ πᾶς γονεὺς ὀφείλει νὰ ἀναγνώσῃ ἐξ ὅλοκληρου πονημάτων πραγματευόμενον περὶ τὸσόν ἀξιολόγου ὑποθέσεως, θέλωμεν, μ' ὅλον τοῦτο, καταχωρήσιν εἰς τὰς στήλας τῆς Ἀποθήκης ὅλγα τινὰ ἐξ αὐτοῦ ἀσπασμάτων, πρὸς εὐχαρίστησιν καὶ ὠφέλειαν ἐκείνων, ὅσοι δὲν ἔχουν εὐκαιρίαν ἢ διὰθεσιν νὰ ἀναγνώσωσι περισσώτερον. Εἰς τὴν Δευτέραν Ἐπιστολὴν λέγει ἡ συγγραφέα·—

Ὁ ἐμπιστευμένος τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἄλλων χρειάζεται πρὸ πάντων νὰ γνωρίῃ ἑαυτὸν καὶ νὰ διακρίνῃ ἑαυτὸν, καὶ ἡ παρατήρησις αὕτη ἐφαρμόζεται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς μητέρας. Ποσάκις κατὰ δυστυχίαν βλέπομεν μητέρας, αἵτινες δι' ἑλλειψιν τοῦ προτερήματος τοῦτο καὶ καθίστανται ὅλως διόλου ἀνέκδοτοι νὰ ὁδηγῶσιν ὀρθῶς τὰ τέκνα τῶν· ὅθεν ταῦτα καταπνύονται εἰς μεγίστας παρεκτροπὰς, καὶ φέρουν ὄνειδος καὶ ὀλίψιν εἰς τοὺς δυστυχεῖς γονεῖς τῶν!

Ἰσως δὲν ὑπάρχει γονεὺς, οὐδ' ὁ χειρότερος, ὅστις δὲν εὐχεταὶ χρηστὴν ἀνατροφὴν καὶ πᾶσαν ἀρετὴν εἰς τὰ τέκνα του· πόσον, μ' ὅλον τοῦτο, οἱ μὴ προσπαθοῦντες διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν παραδείγματος νὰ διδάξωσι τὰ χρηστὰ καὶ ἐνάρετα εἰς τὰ ἰδιά των τέκνα! Ὅ,τι καλὸν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἴδωμεν εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν, πρέπει νὰ τὸ ἀποκτήσωμεν πρῶτον ἡμεῖς αὐτοί· ἡ μήτηρ, περιθάλπουσα καὶ καλλιεργουσα ἐν ἑαυτῇ πᾶν ἐνάρετον αἶσθημα, προετοιμάζει ἤδη κατὰ τὴν ἀσφαλέστερον τρόπον τοὺς ψυχικὸς καλλωπισμοὺς τῶν θυγατέρων τῆς. Ὅ,τι σπείρει ἐν ἑαυτῇ, θερίζει καὶ εἰς τὰ ἰδιά τῆς τέκνα· ἀλλ' ἡ κακῶς ἀνατετραμμένη καὶ κακῶς διαγούσα, πῶς δύναται νὰ ἐλπίσῃ χρηστοθήεις καὶ ἐναρέτους θυγατέρας; μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβύλων σῖκα;

Μολοντί δὲ περὶ μητέρων ὁ λόγος, αἱ αὐταὶ μ' ὅλον τοῦτο παρατηρήσεις ἀληθεύουσι καὶ περὶ τῶν διδασκάλων.

5. 5

Οἱ διδάσκαλοι συνεργοὺσι μετὰ τῶν γονέων εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν μόρφωσιν τῆς νεολαίας· καὶ ἂν αὐτοὶ ὁδηγῶνται μᾶλλον ἀπὸ τὰ πάθη των παρ' ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον, ἂν ἡ διαγωγή των καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν δὲν ἦναι παράδειγμα ἀρετῆς, τὸ ἀποτέλεσμα θέλει εἶ ἀνάγκης εἶσθαι ὀλέθριον εἰς τοὺς μαθητὰς των. Καὶ ὅμως πόση καὶ περὶ τοῦτου ἀδιαφορία! ὁ τυχὼν ἀνοίγει σχολεῖον, καὶ ὁ κόσμος στέλλει τὰ παιδιά του νὰ διδασκῶσι, μολὶς ἐρευνῶν ἢ ἐξετάζων περὶ χαρακτῆρος ἢ ικανότητος.

Ἡ μήτηρ, λέγει τὸ Ἐγγειρίδιον, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν απαιτουμένην προετοιμασίαν εἰς ὀρθὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τῆς, πρέπει νὰ γνωρίῃ τὰς μεθόδους τῆς ἐκπαίδευσως, τούτεστι κατὰ ποῖον σύστημα, κατὰ ποῖαν μέθοδον ἀρμόζει νὰ διδάσκωνται οἱ παῖδες. Ἐν ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῆς μητρὸς εἶναι καὶ ἡ μέχρι τινὸς ἐπιστάσις τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων τῆς. Αὕτη ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ τὴν πρόσδον τῶν μικρῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων τῆς, καὶ νὰ ἐρευνᾷ ποῖα μέσα μεταχειρίζονται οἱ διδάσκαλοι των πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν φυσικῶν, νοητικῶν, καὶ ἠθικῶν δυνάμεων αὐτῶν, καὶ ἂν τὰ μέσα ταῦτα ἦναι κατάλληλα ἢ ὅχι. Ἀνάγκη πᾶσα λοιπὸν ἡ μήτηρ νὰ ἐκπαιδεύῃ, ὥστε νὰ γένῃ ἱκανὴ πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τῆς. Χρειάζεται νὰ γνωρίῃ τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς δυνάμεις αὐτῶν, καὶ νὰ μελετᾷ τὰς κρᾶσεις καὶ διαθέσεις των, διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅποια ἀποτελέσματα θέλουν ἐπιφέρειν αἱ προσπάθειαι τῆς καὶ τὰ διάφορα μέσα ὅσα μεταχειρίζεται.

Πρέπει νὰ ἔχῃ κάποιαν ἰδέαν τῆς Φυσιολογίας, καὶ νὰ γνωρίῃ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ φωτός, τῆς θερμότητος, τοῦ ἀέρος, τῆς διαίτης, καὶ τῆς γυμνάσεως εἰς τὸ ἀνθρώπινον σύστημα—τὴν δύναμιν καὶ χρῆσιν τῶν ὀργάνων τῆς πέψεως, τῆς καρδίας, τῶν πνευμόνων, τοῦ ἐγκεφάλου, τῶν νεύρων, τοῦ δέρματος, καὶ τῶν πέντε αἰσθητηρίων· νὰ γνωρίῃ μέχρι τινὸς βαθμοῦ τὰ συμπτώματα τῶν ἀρρώστιων, ὥστε νὰ πράττῃ τὰ χρειάζόμενα εἰς περιστάσεις ὅπου δὲν δύναται νὰ συμβουλευθῇ ἱατρὸν· πρέπει νὰ γνωρίῃ ποῖαν ἐπιρροὴν ἔχει εἰς τὰς νοητικὰς δυνάμεις ἡ ὑγιὴς ἢ νοσώδης κατάστασις τῶν σωματικῶν ὀργάνων, καὶ πῶς τὰ ἠθικὰ αἰσθήματα δύνανται νὰ μεταβληθῶσιν ὀλοκληρῶς ἀπὸ μόνας τὰς φυσικὰς αἰτίας. Χωρὶς τὰς γνώσεις ταύτας εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ὁδηγῇ καὶ νὰ μορφώῃ καθὼς πρέπει τὴν φυσικὴν κρᾶσιν τοῦ τέκνου τῆς.

Εὐχῆς ἔργον ἦτον ἡ μήτηρ νὰ ἔχῃ καὶ γνώσιν τινὰ τῆς Φιλοσοφίας, ὥστε, βοηθουμένη ὑπ' αὐτῆς, καὶ παρατηροῦσα, ἐκ νηπιότητος τοῦ τέκνου τῆς, τὰς ἀναπτύξεις τοῦ νοῦς, μὲ πολλὴν ὠφέλειαν νὰ γυμνάζῃ τὸν ὀφθαλμὸν, τὸ ὠτίον, τὴν γλῶσσαν, τὴν χεῖρα, καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ ὄργανα αὐτοῦ, καὶ αὐτῶν νὰ

τὸ ἀπαλλῆξ ἀπὸ πολλὰ σφάλματα καὶ πολλὰς ἀνοήτους προλήψεις.

Πρέπει τόσον νὰ γνωρίζῃ τὴν ἱστορίαν, ὥστε εἰς οἰκείαν ὁμιλίαν μὲ τὰ τέκνα τῆς νὰ δίδῃ εἰς αὐτὰ ιδέας ὁρθὰς, περὶ τῶν μεταβολῶν, αἰτίνας συνέβησαν εἰς τὰ ἔθνη, νὰ ἐξηγῇ τὰς αἰτίας τῶν μεταβολῶν αὐτῶν καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν ὅσοι ἐνήργησαν αὐτάς, καὶ νὰ παρίστανῃ εἰς αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ λαμπρὰ καὶ ἀξιομίμητα κατορθώματα, τὰ ὅποια, ὡς τὸ πολύτιμον ἄλλας τοῦ κόσμου, ἐφύλαξαν τὰ ἔθνη ἀπὸ παγκόσμιον φθορὰν καὶ ὀλεθρον.

Καλὸν εἶναι νὰ ἔχῃ καὶ γνώσεις τῆς Γεωμετρίας, τῆς Ἱστογραφίας, καὶ τῆς Μουσικῆς, διὰ νὰ συνειθίσῃ τὰ τέκνα τῆς νὰ διακρίνωσι τὰ σχήματα καὶ τὴν ὁραιότητα, καὶ νὰ γυμνάξῃ καὶ τὴν φωνὴν τῶν εἰς τοὺς μελωδικούς ἤχους, οἵτινες ἔχουσι μεγίστην ἐπιρροὴν εἰς τὸ μαλακύνειν καὶ καταπραύνειν τὰ αἰσθήματα καὶ μεγάλων καὶ μικρῶν.

Ἐν συντομίᾳ, δὲν ὑπάρχει σχεδὸν κανεὶς κλάδος τῆς μαθητικῆς ἀχρηστός εἰς μητέρα, ἥτις ἐπιθυμεῖ νὰ γένωσι τὰ τέκνα τῆς ἀνθρώποι ἐνέρετοι καὶ εὐδμήμονες.

Ἀλλὰ τὰ πάντα πάντα, ἑρῶτ' αἰ μετῶν ἴσως ὁ ἀναγνώστης, ποῦ νὰ τὰ μάθωσι αἱ θυγατέρες μας; εἰς τὰ ἡδὴ συστημένα σχολεῖα τῶν κορασίων, ὅπου μόλις διδάσκαται ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ γραφή; καὶ ἀπὸ ποίας διδασκαλίσσας, ἐνῷ αἱ σημεριναὶ δυσκόλως γινώσκουσιν ὁ ἀναγινώσκουσιν; Ὅτι τὰ παρ' ἡμῶν σχολεῖα τῶν κορασίων εὐρίσκονται εἰς τὴν πρῶτην τῶν νηπιότητων, δὲν εἶναι ἀμφιβολία· καὶ ὅτι μᾶς λείπεται διδασκαλίσσαι ἀνάλογον, ἀληθεύει ἐπίσης· ἀλλ' ἂν αἱ προεργασμένα γνώσεις χρειάζονται εἰς μητέρα ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐκπληροῖ ὁρμὴς τὰ σπουδαῖα τῆς καθήκοντα, ἔπεται ὅτι ἀφελόμεν νὰ ἀναπληρώσωμεν τὴν ἑλλειψιν, συνιστοῦντες ἀνώτερα σχολεῖα κορασίων, καὶ προστοιμάζοντες ἱκανὰς διδασκαλίσσας. Τὸ δημόσιον πρέπει νὰ φωτισθῇ καὶ περὶ τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως· ἔλεεινὸν θέαμα τινόντι παρίσταται εἰς πάντα εὐδμήμονα παρατηρητὴν· οἱ πλείστοι τῶν γυναικῶν προσπαθοῦν νὰ διδάξωσι τὰς θυγατέρας τῶν, καὶ ἀφειδίως δαπανῶσι πρὸς τοῦτο· ἀλλὰ πολλὰκις ἀπαιδεῦναι αὐτοὶ, διευθύνουσι κακῶς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τῶν· παρατρέχοντες τὰ ἀναγκαῖα, πεδῶσιν εἰς τὰ περιττὰ· κόραι, ἀγνοοῦσι τὴν κοινὴν γλῶσσαν, στέλλονται νὰ μάθωσι τὴν Γαλλικὴν καὶ ὑπομονὴν ἂν ἀληθῶς ἐκλήθοντο αὐτὴν· ἀλλ' ἀμεθόδως καὶ ἀτάκτως διδασκόμεναι, μόλις μετὰ πολλοὺς κόπους ψευδίζουσιν ὀλίγας φράσεις, τὰς ὁποίας καὶ λησμονοῦσιν αἱ πλείους, ἅμα ἐξέλθουσι τῆς σχολῆς! Τοῦτο δὲ εἶναι ὁ κολοφών τῆς παρ' ἡμῶν γυναικείας ἐκπαιδεύσεως.

Αἱ κόραι πρέπει νὰ διδάσκονται εἰς τὰ σχολεῖα ὅτι δύναται ἀπλῶς νὰ συντείνῃ πρὸς ἐπίτευξιν εἰς τὰς

συναναστροφάς, ἀλλ' ὅσα θελοῦν χρησιμεύειν εἰς αὐτάς, ὅπουτ' ἀνασταθῶσι μητέρες καὶ οἰκοδόμοι. Ὁ νοῦς τῶν πρέπει νὰ καλλιεργῇται καὶ νὰ πλουτίζεται μὲ παντοδατοὺς ὀφελίμους γνώσεις, τὰς ὁποίας νὰ μεταδίδωσιν εἰς τὰ τέκνα καὶ τοὺς οἰκιακούς τῶν· ἡ φιλικὴ γνώσις πρέπει νὰ ἐμπνέεται εἰς αὐτάς ὅσον τὸ δυνατόν ἰσχυρότερα, καὶ ἡ μελέτη τῶν χρηστῶν βιβλίων νὰ γίνεται ἐξῆς, ὥστε ν' ἀφιερόνωσιν εἰς αὐτὰ ὅσας ὥρας αἱ ἀμαθεῖς δαπανοῦσιν εἰς τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα, εἰς τὴν φλυαρίαν καὶ τὴν περιέργειαν τῶν ἄλλοτρίων.

Ἡ ιδέα τοῦ ὅτι ἡ μήτηρ εἶναι φύσει προσδιορισμένη ὡς παιδαγωγός, ἦτον ἐνδοτε δεκτὴ καὶ κατὰ τοὺς παλαιούς χρόνους. Ὁ νεώτερος Ἀριστοτέλης ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς μητρός του· καὶ μολοντί τοσοῦτον ἐτιμᾶτο διὰ τὴν σοφίαν του, ἔχαιρεν ἐπὶ νομομαχόμενος Μητροδιδάκτος. «Διὰ τὴν εὐφράδειαν τῶν Γράκχων,» λέγει ὁ Κεντιλιανός, «εἰμεθα χρεώσται εἰς Κορνηλίαν τὴν μητέρα τῶν, ἥτις, μολοντί ἐστᾶθη ἱκανὴ νὰ παραδίδῃ τὴν φιλοσοφίαν δημοσίως εἰς τὴν Ρώμην, δὲν ἡμέλεισε νὰ διδάσκῃ καὶ κατ' ἰδίαν ἐκεῖνους, τοὺς ὁποίους δικαίως ἐπωνόμαζε μαργαρίτας τῆς.» Τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν δίδει καὶ ὁ ἅγιος Ἰερώνυμος· «Ἡ εὐφράδεια τῶν Γράκχων, λέγει, ἔλαβε τὴν ἐντέλειάν της ἀπὸ τὴν κομψότητα καὶ τὴν σαφήνειαν τῆς μητρός τῶν.»

Ὁ οἶκος εἶναι τὸ πρῶτον καὶ καταλληλότερον σχολεῖον τῶν παιδίων, καὶ πᾶσα μήτηρ ἔχει χρέος νὰ μεταδίδῃ εἰς τὰ ἑαυτῆς τέκνα τὰς πρῶτας ἀρχὰς τῶν γνώσεων, ὡς καὶ νὰ ἐμπνέῃ εἰς αὐτὰ τὸν ἔρωτα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας· μακαρία δὲ ἡ δυναμένη καὶ θέλουσα νὰ πράττῃ οὕτω! Ἀδύνατον εἶναι τινόντι νὰ φωτισθῇ ἡ ὁλομέλεια ἔθνους τινός, ἐνὸς αἰῶνος ἢ ἄγνοια ἐμποδίζει τὰς μητέρας νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ὑψηλὰ τῶν καθήκοντα.

Αἱ γυναῖκες, παρατηρεῖ ἡ τὰς Ἐπιστολὰς ταύτας συγγραψάσα, ἔχουν μεγάλας ὑποχρεώσεις εἰς τὸν Χριστιανισμόν, καθότι δι' αὐτοῦ αἱ Εὐρωπαϊαὶ ἀνυψώθησαν εἰς τὸν σημερινὸν βαθμὸν τῶν, καὶ ὅπου τὸ φῶς αὐτοῦ εἰσέτι δὲν ἔλαμψεν, ἐκεῖ ἡ γυνὴ μένει ἐξουτελισμένη καὶ ταλαίπωρος.

Κύτταξε, λέγει, ἀδελφὴ μου, τὰς ἀθλίας γυναῖκας τῶν εἰδωλολατρῶν τῆς Ἰνδίας, ὅπου ἀπαιτεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς πολιτικούς νόμους καὶ ἀπὸ τὰ δόγματα τῆς θρησκείας, νὰ κρατῇται ἡ γυνὴ εἰς πολλὰ ἔλεεινὰ καὶ ταπεινὰ κατὰστασιν. Θεώρησε προσέτι τὴν Κίβαν, καὶ ἰδὲ τὴν χαμέρπειαν καὶ τὴν κακίαν, αἰτίνας χαρακτηρίζουσι τὰς ἐκεῖ δυστυχεῖς γυναῖκας. Εἰς τὰς νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὀκεανοῦ, πρὶν εἰσαχθῇ ὁ Χριστιανισμός, δύο τρίτα τῶν παιδίων ἐθανατόνοντο εἰς τὴν νηπιότητά των. Εἰς τὴν Κίρκασσιαν τὰ θήλεα τέκνα πωλοῦνται ἀπὸ τοὺς ἰδίους γονεῖς τῶν εἰς

διαφόρους τιμὰς, ἀναλόγους τῆς ὁραιότητος καὶ τοῦ βαθμοῦ των. Τοιαύτη εἶναι, ἀδελφὴ μου, ἡ ἀθλιότης τῶν γυναικῶν, καὶ οὕτω μεταχειρίζονται αὐτάς εἰς τὰ ἀφώτιστα μέρη. Εἰς τὸ ἐν θεωρεῖται ὡς ἀκαθαρσία νὰ εἰσέλθῃ ἡ γυνὴ εἰς τὸ οἶκον τοῦ ἀνδρός τῆς, ὅπου αὐτὴ ἔπρεπε νὰ ᾔνοι ὁ λαμπρότερος στολισμός· εἰς τὸ ἄλλο ἀποβάλλεται τῆς κοινωνίας, καὶ φυλάσσεται μὲ ὄμμα ζηλότυπον, θεωρουμένη ὡς κατὰδικός· εἰς ἄλλο πάλιν πωλεῖται καὶ ἀγοράζεται ὡς ἀνδράποδον ἢ κτήνος· εἰς ἄλλο ὑπηρετεῖ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ δεσπότου τῆς, χωρὶς νὰ δύναται ποτε νὰ συμφάγῃ μετ' αὐτοῦ· εἰς ἄλλο πρέπει νὰ σηκῶν ὡς ὑποζύγιον τὰ φορτώματα τοῦ σκληροῦ συζύγου τῆς· καὶ κάποτε συμβαίνει εἰς ὅλα τὰ διάφορα ταῦτα μέρη, τὸ αἷμά της νὰ βοᾷ ἀπὸ τὴν γῆν τὰ δεινὰ τῆς. Ἐμπορεῖ κανεὶς νὰ μᾶς δεῖξῃ μεταξὺ τῶν ἑξακοσίων ἑκατομμυρίων, τὰ ὅποια πλανῶνται εἰς τὸ σκότος τῆς ἀπιστίας, ἐν μόνον μέρος, ὅπου νὰ θεωρῇται ἡ γυνὴ ὡς σύντροφος τοῦ ἀνδρός—ὡς εὐτυχὴς σύζυγος—ὡς σεβαστὴ μήτηρ; Πόσον δικαίως λοιπόν, ἀδελφὴ μου, πρέπει νὰ εἰπώμεν ὅτι χρεωστοῦμεν τὸ πᾶν εἰς τὴν ἱερὰν ἡμῶν θρησκείαν, καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὸν πολιτισμόν, ὅστις εἶναι ἀποτέλεσμα αὐτῆς! Καὶ πόσον πρέπει νὰ συναισθανώμεθα ὅτι ἔχομεν χρέος νὰ συμμορφωθῶμεν μὲ τοὺς ἱεροὺς αὐτῆς κανόνες.

Ἡ γυνὴ, χρεωστοῦσα εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Σωτῆρος καὶ τὰς ἀπολαύσεις τῆς παρούσης καὶ τὰς ἐλπίδας τῆς μελλούσης ζωῆς, ἤθελεν εἶσθαι ἀσυγχώρητος ἂν ἡμελεῖ νὰ διδάσκῃ αὐτὴν εἰς τὰ τέκνα τῆς, καὶ νὰ οἰκοδομῇ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς τὴν ἀρετὴν των. Καὶ ποῖαν ἄλλην βάσιν ἡδύνατο νὰ καταθέσῃ, ἥτις δὲν ἤθελεν εἶσθαι σαθρὰ καὶ κινδυνώδης; Σέβας πρὸς τὸν Χριστιανισμόν εἶναι τόσον φυσικὸν εἰς τὰς γυναῖκας, ὥστε ἡ ἐλαχίστη ἐκ μέρους αὐτῶν περιφρόνησις πρὸς τὴν ἱερὰν ταύτην θρησκείαν διεγείρει φρίκην εἰς πάντα ἑξέφρονά· ἂς προσθέσωμεν δὲ καὶ ὅτι συνήθως εἶναι ἐναργὲς δαῖγμα ἐκτελειμένης ἀρετῆς καὶ ἀρχομένης κακοηθείας.

Παιδεῖα λοιπόν καὶ εὐσεβεία ἀπαιτοῦνται εἰς μόρφωσιν αἰῶνος μητρικοῦ χαρακτῆρος· αὐταὶ δὲ μετὰ τῆς ἀγάπης, ἥτις διὰ σοφοῦς σκοποὺς ἐνεφυτεύθη ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ εἰς τὸ μητρικὸν στήθος, ὠθοῦσι καὶ ἐνισχύουσι τὴν μητέρα εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὰ τέκνα χρεῶν τῆς. Ἡ ἐνάρετος μήτηρ τινόντι χεῖρει κοπιᾶζουσα διὰ τὰ τέκνα τῆς.

Κύτταξε, λέγει ἡ συγγραψάσα τὸ προκείμενον πόνημα, τὴν νέαν μητέρα, θελκτικὴν καὶ ὠραίαν ὡς τὸ βόδιον τῆς ἀνοξείως! Τίποτε δὲν ἔμπορεῖ νὰ χωρίσῃ αὐτὴν ἀπὸ τὸ τέκνον τῆς· εἶναι ὡσάν μίαν ψυχὴν εἰς δύο σώματα. Ἠγάπη πρότερον τὴν κοινωνίαν, διότι ἡγάπητο καὶ ἐθαυμάζετο εἰς αὐτήν. Πλήν

τί ἦτον ἡ τότε χαρὰ ὡς πρὸς τὴν σημερινὴν εὐφροσύνην τῆς καρδίας τῆς; Παρατηροῦσα τὰς ἀναπτυσσομένης χάριτας τοῦ βρέφους τῆς, ποῖα αἰσθήματα ἠδονῆς δὲν δοκιμάζει; Θέλεις νὰ καταλάβῃς περισσότερον τὴν ἀγάπην τῆς; Κύτταξε αὐτὴν ὅταν ἀσθενῇ τὸ βρέφος τῆς· πίπτει ἐπ' αὐτοῦ, ἀγρυπνεῖ δι' αὐτό, τὸ παρηγορεῖ μὲ τὴν ἀπαλὴν φωνὴν τῆς, κάθηται ὀλοκλήρους νύκτας πλησίον του, ἢ τὸ κρατεῖ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, καὶ μ' ὅλας τὰς φροντίδας ταύτας λάμπει εἰς τὰ ὄμματα τῆς χάρις, ἥτις δὲν ἐφαίνετο πρότερον, ὅτε παρεδίδοτο εἰς τὰς συναναστροφάς καὶ εἰς τὰ τοῦ συρμοῦ, καὶ ὅταν ἡ ὑγεία ἀναλάμψῃ πάλιν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ παιδίου τῆς, ποῖα αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης καὶ δαξολογίας πρὸς τὸν Θεὸν δὲν ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς;

Ἔπεται συνέχεια.

ΜΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΑΝΤΙΑΓΩΓΙΑΣ.

Τί ἤθελες ὀνομάσει τὸν ὅστις ἤθελε ῥίψει τὴν ναυτικήν του πυξίδα, διότι δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ διακί τὸ ἄκρον τῆς βλέπει πρὸς ἄκρον; ἢ τὸν ὅστις ἤθελε ῥίψει ἀκριβῆ τινὰ γεωγραφικὸν χάρτην, διότι δὲν εὐρίσκεται εἰς αὐτὸν ἡ περιγραφή τινῶν παραθαλασσιῶν, τὰ ὅποια δὲν ἐλπίζει ποτὲ νὰ εἶδῃ, καὶ μὲ τὰ ὅποια δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν; Τί ἤθελες εἰπεῖ διὰ τὸν ὅστις ἤθελεν ἀπορρίψειν ὅλα του τὰ ἀστρονομικὰ ἐγχειρίδια, διότι δὲν περιγράφουσι τοὺς κατοίκους τῆς σελήνης καὶ τῶν πλανητῶν; ἢ τὸν ὅστις ἤθελε καταφρονεῖ πᾶν σύγγραμμα, τὸ ὅποιον δὲν λύει ὅλας τὰς ἀπορίας, ὅσας ἡδύνατό τις νὰ ἔχῃ περὶ τῆς ὕλης αὐτοῦ; ἢ, διὰ νὰ πλησιάζωμεν εἰς τὸν σκοπὸν μας, τί ἤθελες εἰπεῖ διὰ τὸν ὅστις, ἐνῷ πάσχει ἀπὸ θανατηφόρου ἀσθενείας, ἀπορρίπτει ἀξέιδλον ἰατρικὸν μόνον διότι ὁ ἱατρός του δὲν στέργει αὐτόν; ἢ τὸν ὅστις πρῶτον πόθεν ἔλαβε τὴν ἀσθενείαν του, καὶ πῶς τοιαῦτα ἀσθενεῖαι ἔλαβον ἀρχὴν εἰς τὸν κόσμον, διακί ἀφῆθησαν νὰ ἐμβῶσιν εἰς αὐτόν, καὶ διὰ τίνων μυστικῶν νόμων ἡ δυνάμειν τὸ προσφερόμενον ἰατρικὸν ἤθελε φέρειν ἐξάπαντος τὴν θεραπείαν του; Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ κατὰστασις καὶ τοιαύτη ἡ μορφή τῶν ὅσοι καταφρονοῦσι τὰς Γραφάς, διότι δὲν τοὺς ἀποκαλύπτουσι τὰ μυστήρια, τὰ μόνον εἰς τὸν Θεὸν ἀνήκοντα. Αἱ ψυχὰι τῶν πάσχοντι θανατηφόρου ἀσθενείαν. Ἀλάνθαστος ἱατρός ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ὅστις μὲ μεγίστην του δαπάνην ἐπρομήθευσεν ἰατρικόν, τὸ ὅποιον τοὺς προσφέρει ἄνευ ἀργυρίου καὶ ἄνευ τιμῆς, καὶ ὅπως ἀποποιῶνται νὰ δεχθῶσι τὸ ἰατρικὸν τοῦτο, διότι ὁ ἱατρός δὲν κρίνει ἀναγκαῖον ν' ἀποκριθῇ εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν, τὴν ὅποιαν δύναται νὰ κάμωσι διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀσθενείας των, διὰ τὴν εἰσοδὸν τῶν τοιοῦτων ἀσθενειῶν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ ποῖον λόγον ἐσυγχωρήθῃ ἡ εἰσοδος αὐτῇ· εἰπέ μας, φωνάζουν, διακί

ν' ανταμειφῶσι με τὴν μέλλουσαν ἀνταπόδοσιν· πολλοὶ ὅμως εἶναι οἱ ἔχοντες πνεύματα χαμερπῆ ὡς ὁ πλούσιος, οἵτινες θέλουν ν' ἀπολαύσῃσι τὰ ἀγαθὰ των ἐδῶ· ἀλλ' ὅσον δὲ ἐμὲ, Κύριε! μὴ με δώσης τὴν μερίδα μου εἰς ταύτην τὴν ζωὴν. Προτιμῶ μᾶλλον νὰ ζῶ με πίστιν.

ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ.

ΒΑΒΥΛΩΝ, ἡ ἀρχαία μητρόπολις τῆς Ἀσσυρίας, ἔκειτο, κατὰ τὴν πιθανοτέραν γνώμην, πλησίον τῆς σημερινῆς Χίλλας, πόλεως τοποθετημένης ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, οἰκοδομηθείσης δ' ἐκ τῶν ἐρείπιων τῆς Βαβυλῶνος, κατὰ τὸ 1101 Μ. Χ., περὶ τὰ τεσσαράκοντα ὀκτὼ μίλια πρὸς νότον τοῦ Βαгдаτιού. Τὸ πλάτος αὐτῆς προσδιορίσθη ὡς 32° 28' 30".

Ὁ Ἡρόδοτος, ὅστις ἐπεσκέψθη τὴν Βαβυλῶνα, καλεῖ αὐτὴν τὴν ὀνομαστοτάτην καὶ ἰσχυροτάτην πόλιν τῆς Ἀσσυρίας. "Ἐν αὐτῇ," λέγει, "ἐκτίσθησαν τὰ βασιλεία μετὰ τὴν ἀναστάσιον τῆς Νίνου. Οὕσα τετράγωνος, κεῖται εἰς μεγάλην πεδιάδα· ἐκάστη δὲ πλευρὰ αὐτῆς εἶναι ἑκατὸν εἴκοσι σταδίων τὸ μήκος· ὥστε ἡ περιφέρεια ὅλης τῆς πόλεως γίνεται στάδια 480. Κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν ὑπερέβαινε πᾶσαν ἄλλην ἐγνωσμένην πόλιν. Προσέτι, περικυκλῶναι αὐτὴν τάφος βασιλεῖα καὶ πλατεῖα, πλήρη ὕδατος· ἔπειτα εἶναι τεῖχος, πεντήκοντα πηχῶν βασιλικὸν τὸ πλάτος, καὶ διακοσίων τὸ ὕψος. Ἐνῶ ἔσκαπτον τὴν τάφον, συγχρόνως ἐπλήθυνον τὸ χώμα, τὸ ὁποῖον ἐκβαίνειν ἀπὸ τοῦ ὄρυγμα. Ἀφοῦ δ' ἔκαμαν πλίνθους ἱκανὰς, ἔψησαν αὐτάς εἰς καμίους, καὶ ἔπειτα, μεταχειριζόμενοι διὰ λάσπην ἀσφαλτον ζεστήν, ἐστοίβαζον τριάκοντα σειρὰς πλίνθων, καὶ μίαν σειρὰν καλὰμῶν πλεκτῶν, καὶ ἔκτισαν πρῶτον τὰ χεῖλη τῆς τάφου, ἔπειτα δὲ αὐτὸ τὸ τεῖχος κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ἐπὶ δὲ τοῦ τεύχους ἔκτισαν οἰκῆματα μονόκλινα ἀντικρύζοντα εἰς ἀλλήλα· μετὰ δὲ τῶν οἰκημάτων ἀφῆκαν πέραςμα δι' ἐν τέθριππον· περὶ δὲ τοῦ τεύχους εἶναι πύλαι ἑκατὸν, χάλκιναι ὅλαι, καὶ οἱ παραστάται καὶ τὰ ὑπέρθυρα ὁμοίως. Ὁ Εὐφράτης ῥεῖ διὰ τῆς πόλεως, καὶ διαιρεῖ αὐτὴν εἰς δύο φάρσιν ἢ μέρη. Τὸ δὲ τεῖχος ἐκάστου μέρους σχηματίζει ἀγκῶνα, ἢ γωνίαν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, ὅπου καὶ ἀρχίζει τοῖχος ἐξ ὀπτῶν πλίνθων, παρατεινόμενος εἰς ἑκατέραν πλευρὰν τοῦ ποταμοῦ. Ἡ πόλις γέμει ἀπὸ τριπάτους καὶ τετραπάτους οἰκίας, καὶ ὅλαι αἱ ὁδοὶ εἶναι εὐθεῖαι, διατεμένοναι ὑπ' ἄλλων, αἵτινες ἀνοίγουσιν εἰς τὸν ποταμόν. Ἐκάστη ὁδὸς εἶχεν εἰς τὸν εἰρημένον τοῖχον, ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ, μικρὰν πύλην· ὥστε αἱ πυλίδες αὗται ἦσαν ἰσάριθμοι μετὰς ἐπικαρσίας ὁδοῦς, χάλκιναι δὲ καὶ αὐταί, φέρουσαι εἰς αὐτὸν τὸν ποταμόν. Τοῦτο λοιπὸν τὸ τεῖχος εἶναι ὡς θύραξ τῆς πόλεως· ἔσωθεν δὲ αὐτοῦ περιφέρεται ἄλλο τεῖχος, ὅχι τόσον ἀδυνατώτερον ἀπὸ τὸ πρῶτον, πλὴν στενωτέρον.

"Εἰς τὸ μέσον δὲ ἐκατέρου φάρσου τῆς πόλεως ἦσαν ἐκτισμένα εἰς τὸ ἐν τὰ βασιλεία μετὰ τὸν Βαβυλῶνα

καὶ ἰσχυρὸν, καὶ εἰς τὸ ἄλλο, ἱερὸν χαλκόπυλον τοῦ Βήλου Διὸς, τετράγωνον, σωζόμενον καὶ ἕως τὸν καιρὸν μου (τοῦ Ἡροδότου), ἔχον δὲ ἐκάστην πλευρὰν δύο σταδίων. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἱεροῦ εἶναι κτισμένος πύργος στερεὸς, ἔχων ἐν στάδιον μήκος καὶ ἐν πλάτος. Ἐπάνω αὐτοῦ τοῦ πύργου στέκεται ἄλλος πύργος, καὶ ἄλλος πάλιν ἐπάνω τούτου, καὶ οὕτως ἕως τοὺς ὀκτώ· ἡ δὲ ἀνάβασις εἰς αὐτοὺς εἶναι ἐξωθεν, περιφερομένη κύκλῳ περὶ πάντας τοὺς πύργους. Ὅταν δὲ φθάσῃ τις εἰς τὸ μέσον τῆς ἀναβάσεως, εἶναι καταγωγή καὶ καθίσματα ἀναπαυτήρια, ὅπου καθίζοντες ἀναπαύονται οἱ ἀναβαίνοντες. Ἐπάνω δὲ τοῦ τελευταίου πύργου εἶναι μέγας ναὸς, καὶ ἐν τῷ ναῷ μεγάλη κλίνη καλῶς ἐστρωμένη, καὶ πλησίον αὐτῆς χρυσὴ τράπεζα.

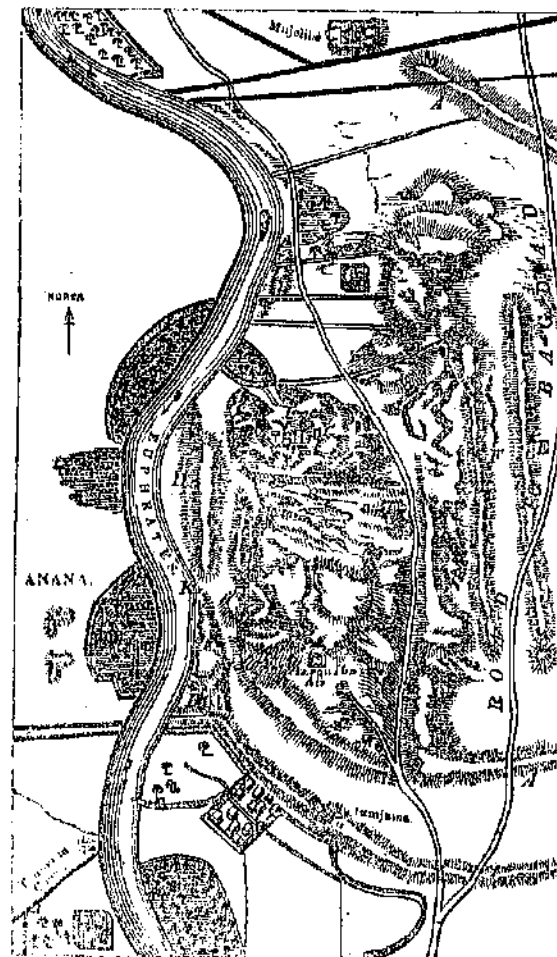
"Ἡ βασίλισσα τῆς Βαβυλῶνος, Νίτωκρις, ἔκτισε γέφυραν νὰ συνδέῃ τὰ δύο φάρσιν τῆς πόλεως τὰ διηρημένα ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου. Τὰ ὑποστηρίγματα κατεσκευάσθησαν ἀπὸ μεγάλας πέλεκτας περιμήκεις πέτρας, καὶ διὰ νὰ στερεωθῶσιν αὐταί εἰς τὸν ποταμόν, ἐτράπησαν τὰ ὕδατα τοῦ Εὐφράτου εἰς μέγα τι ὄρυγμα, ἔρηρ ἀφῆσαντα τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐκτίσθησαν οἱ προειρημένοι τοῖχοι εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἔγειναν αἱ καταβάσεις ἀπὸ τὰς πυλίδας εἰς τὸν ποταμόν. Κατεσκευάσθη δὲ ἡ γέφυρα περὶ τὸ μέσον τῆς πόλεως, καὶ οἱ λίθοι συνεδέοντο μετὰ σίδηρον καὶ μόλυβδον· κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἔθετον τετράγωνα ξύλα ἐξ ὑποστηρίγματος εἰς ὑποστήριγμα, τὰ ὁποῖα ἀφῆρουντο τὴν νύκτα διὰ νὰ μὴ περνώσιν οἱ κάτοικοι καὶ κλέπτωσιν ἀλλήλους. Ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ γέφυρα, ἐστράφησαν ὀπίσω τὰ ὕδατα τοῦ Εὐφράτου εἰς τὴν παλαιὰν αὐτῶν κοίτην." (Ἡρόδοτος Α'. 178-186.)

Τὰ ἐρείπια τῆς Βαβυλῶνος συνίστανται ἀπὸ ἀναχώματα προκύψαντα ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν οἰκοδομῶν· ἡ ἐπιφάνειά των εἶναι ὑψικωμένη ὑπὸ τῶν βροχῶν, καὶ κατεστρωμένη ἀπὸ κλάσματα πλίνθων, ἀσφάλτου, καὶ κεράμου.

Τὰ ἐρείπια τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους ἀρχίζουν περὶ τὰ δύο μίλια ἄνω τῆς Χίλλας· συνίστανται δὲ ἀπὸ δύο μεγάλους ὄγκους ἢ ἀναχώματα, συνεχόμενους καὶ κειμένους πρὸς βορρᾶν καὶ μεσημβρίαν ἀλλήλων, καὶ ἀπὸ διαφόρους μικροτέρους. Ἐσχατιὰ τῶν ἐρείπων τούτων πρὸς ἄρκτον εἶναι τὰ λείψανα οἰκοδομῆς τινὸς πολλὰ ἐκτεταμένης, τὸνομα Μουζελιβέ, ἀπὸ τὴν μεσημβρινο-ἀνατολικὴν κόγχην τῆς ὁποίας προχωρεῖ στενὴ τις σειρὰ ἤτοι ἀνάχωμα, φαινόμενον ὅτι ὑπῆρξεν ποτε ἐξωτερικὸν τεῖχος, Α Α. Ἡ σειρὰ αὕτη ἀποτελεῖ εἶδος κυκλοειδοῦς περιφράγματος, καὶ συνενοῦται μετὰ τὸ νοτιοανατολικὸν ἄκρον τοῦ μεσημβρινωτέρου τῶν δύο μεγάλων ὄγκων. Ἡ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν τοῦ τάφου τοῦ Ἀμράν, ἔχει ὡς κρᾶσπεδον αὐτῆς ἐρείπιόν τι (Β), ἐκτεινόμενον ἀπὸ Κ εἰς Β σχεδὸν 800 ὑάρδας, τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου εἰς διάστημα 300 ὑάρδων, κατὰ τὸ Β, εἶναι 40 πόδας κατὰ μέτρον· ὀλίγον ἄνω τούτου

εἶναι τόπος τις, D, πρότερον ἢ κοίτη τοῦ ποταμοῦ· ἐνταῦθα εὐρέθησαν πῆλινα σκεύη μετὰ ὅσα. Ἐκ τῆς ἀνατολικῆς γωνίας τοῦ ἐρείπιου Β ἀρχίζει ἄλλο ἀνάχωμα, ὁμοίον τοῦ σημειωμένου Α, πλατύτερον ὅμως καὶ ὁμαλότερον· τὸ ἀνάχωμα τοῦτο εἶναι τὸ μεσημβρινωτάτον ὄλων τῶν ἐρείπων.

Θεωροῦντες τὰ ἐρείπια ἐκ νότου πρὸς ἄρκτον, εὐρίσκωμεν πρῶτον ἀξιοπαρατήρητον ἀντικείμενον χαμηλὸν τι ἀνάχωμα, συνεχόμενον μετὰ τὸ ἐρείπιον Β· ἐπ' αὐτοῦ ἴστανται δύο μικροὶ τοῖχοι σύγγεγυς, καὶ ὀλίγων μόνον ποδῶν τὸ ὕψος καὶ τὸ πλάτος. Τὸ ἐρείπιον τοῦτο, καλούμενον Ζουμζουμά, καὶ μέρος ποτὲ Μωαμεθανικοῦ αὐκτηρίου οἴκου, δίδει τὸ ὄνομα του εἰς κύμην ὀλίγον τι πρὸς τὸ ἀριστερὸν αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτο ἔπεται ὁ πρῶ-

Σχέδιον τῶν Ἐρείπων τῆς Βαβυλῶνος.

Ἐξήγησις τῶν ἐν τῷ Σχέδιῳ Λέξεων.

Mujalibe	Μουζελιβέ.
Amran Ibn Ali	Ἀμράν Ἰβν Ἀλῆ.
Jamjuna	Ζουμζουμά.
Talmesla	Ταλμασλά.
Canal	Διάρυξ.
Road to Bagdad	Δρόμος εἰς Βαгдаτιον.
Anana	Ἀνανα.
Euphrates	Εὐφράτης.

τος μέγας ὄγκος τῶν ἐρείπων, 1100 ὑάρδας τὸ μήκος, καὶ 800 κατὰ τὸ μέγιστον πλάτος· τὸ σχῆμα τοῦ ὁμοίει παραπολὺ μετὰ τὸ σχῆμα τεταρτοκυκλίου, τὸ δὲ ὕψος του εἶναι ἀνώμαλον· ἀλλὰ τὸ ὑψηλότερον μέρος εἶναι ἴσως 50 ἢ 60 πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς πεδιάδος, καὶ διωρύχθη πρὸς ἐξαγωγήν πλίνθων. Ἀμέσως ὑπὸ τὸ ὕψιστον μέρος αὐτοῦ, εἶναι μικρὸς θόλος, εἰς ἐπιμήκη περίβολον, διακρινόμενος μετὰ τὸ ὄνομα Ἀμράν Ἰβν Ἀλῆ. Πρὸς ἄρκτον εἶναι χωρταρώδης κοιλίας, 550 ὑάρδων τὸ μήκος, διαπερυμένη ὑπὸ σειρὰς χαμηλῶν ἐρείπων. Ταύτην διαδέχεται ὁ δεύτερος μέγας σωρὸς τῶν ἐρείπων, τὸ σχῆμα τοῦ ὁποίου εἶναι σχεδὸν τετράγωνον, 700 ὑάρδων τὸ μήκος καὶ τὸ πλάτος· ἡ δὲ νοτιοδυτικὴ γωνία του συνδέεται μετὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῶν ἀναχωμάτων τοῦ Ἀμράν διὰ σειρὰς ἀρκτὰ ὑψηλῆς, καὶ σχεδὸν 100 ὑάρδας τὸ πλάτος. Τοῦτο θεωροῦσι τινες ὡς τὸ ἀξιολογώτερον μέρος τῶν ἐρείπων τῆς Βαβυλῶνος, καὶ φρονοῦσιν ὅτι αἱ οἰκοδομαὶ ἐνταῦθα ἦσαν πολὺ ἀνώτεραι τῶν εἰς τὸ βορειοανατολικὸν τοποθετημένων.

Περὶ τὰς 200 ὑάρδας ἀπὸ τὴν βορείον ἐσχατιὰν τοῦ ἀναχώματος τούτου εἶναι φάραγξ τις, G, κοιλωθεῖσα εἰς ζήτησιν πλίνθων, 100 ὑάρδων τὸ μήκος, καὶ 10 ποδῶν τὸ πλάτος, 40 δὲ ἢ 50 τὸ βάθος. Εἰς τὴν μίαν πλευρὰν αὐτῆς ἴστανται λείψανά τινα τοῖχου, τὸ πρόσωπον, ὡς φαίνεται, ἀρχαίας οἰκοδομῆς, ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ ὁποίου ἀνεκαλύφθη ὑπόγειος δίοδος. Τὸ ἀρκτῶν μέρος τῆς φάραγγος φαίνεται ὅτι διεπέρα τοῖχος μετὰ ὑπερβολὴν παχύς ἐκ κιτρινωπῆς πλίνθου.

Ὀλίγον πρὸς δυσμὰς τῆς φάραγγος εἰς τὸ H εἶναι τὰ βασιλεία, ἐρείπιον ἄξιον παρατηρήσεως, συνιστάμενον ἐκ διαφόρων τοίχων, ὁκτὼ ποδῶν τὸ πάχος, ποῦ μὲν κεκοσμημένον μετὰ καστοῦς, ποῦ δὲ ἰσχυροποιημένον διὰ παραστάδων καὶ ἀντηρίδων*. Τὸ σωζόμενον εἶναι μικρὸν μόνον μέρος τῆς ὅλης οἰκοδομῆς, ὡς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τινὰ λείψανα ταυτοσδεῶν τοίχων, ἴστανμένων εἰς διαφόρους ἀποστάσεις· φαίνεται μάλιστα, ὅτι ἡ ἐν τῇ φάραγγι δίοδος, καὶ ὁ τοῖχος ὅστις διαπερᾷ τὸ ἄνω μέρος τῆς φάραγγος αὐτῆς, συνεχίζοντο μετὰ τὰ βασιλεία ταῦτα. Ὀλίγον πρὸς βορρᾶν τοῦ ἐρείπιου τούτου εἶναι τὸ περιβόητον δένδρον (I), τὸ καλούμενον Ἀθελὰ ὑπὸ τῶν ἐγγυωρίων, καὶ λεγόμενον ὅτι ἤκαμειν εἰς τὴν ἀρχαίαν Βαβυλῶνα· μία πλευρὰ τοῦ κορμοῦ του, μετὰ πρᾶσινοὺς κλάδους εἰς τὴν κορυφήν, μένει ἀκόμη· εἶναι δὲ ἀειθαλὲς, ὅπως οὖν ὁμοίον τοῦ ἑύλου τῆς Ζωῆς, καὶ σπάνιον εἰς τὴν Βαβυλωνίαν.

Ε καὶ F εἶναι δύο ἐκτεταμένα ἀναχώματα διενδυόμενα ἀπὸ βορρᾶ εἰς νότον.

* Ἐν μίλειον πρὸς βορρᾶν τῶν βασιλείων, πέντε μίλια ἐκ τῆς Χίλλας, καὶ 950 ὑάρδας ἐκ τῆς ὄχθης τοῦ πο-

* Ἀντηρίδες (ant-hills) λέγεται στόλος λήγων εἰς τάφον, καὶ στηρίζον ἔξωθεν τοῖχον, θόλον, κτλ. Παραστάς δὲ εἶναι τὸ Γαλλιστὶ pilastre, εἶδος τετραγώνου στήλης ἐμβελήμενης εἰς τὸν τοῖχον ὅπως τῶν κίωνων. Παστὸς εἶναι τὸ Γαλλιστὶ niche.

τον. Ὅσοι τῶν ὑπαλλήλων τιμηθῶσι τοιουτοτρόπως μέ τινα ἐπιτροπικὴν τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ταπεινοῦ βαθμοῦ ἂν ἤθελον εἶσθαι, λογίζονται μετὰ ταῦτα ἑμέτιμοι τῶν ἀνωτάτων ὑπουργῶν. Ἡ αὐτὴ βρῦει ἀπὸ εὐνοουμένων, οἵτινες ζῶσιν ἐν μεγίστῃ οἰκειότητι μετὰ τοῦ δεσπότη των, χρησιμεύουσι δὲ ὡς κατὰ σκοποὶ ὑπὸ τὸνομα ὑπασπιστῶν, γραμματέων, καὶ συμβούλων εἰς τὰ δικαστήρια τῶν ἐπαρχιῶν. Ἔχουσι δ' ἄμεσον ἀλληλογραφίαν μετὰ τὸν κυριάρχην, καὶ ἐκτελοῦσι τὰς ἰδιαιτέρας διαταγὰς τοῦ. Οὐδὲν ἄρα ἡδύνατο νὰ ὑπεκφεύγῃ τῆς γνωσεως αὐτοῦ, ἂν οἱ κατὰ σκοποὶ οὗτοι δὲν ἦσαν εὐπρόσβιτοι εἰς δωροδοκίαν, καὶ πολὺ πανουργότεροι παρὰ ν' ἀμελῶσι τὰ ἰδιαίτερα τῶν συμφέροντα.

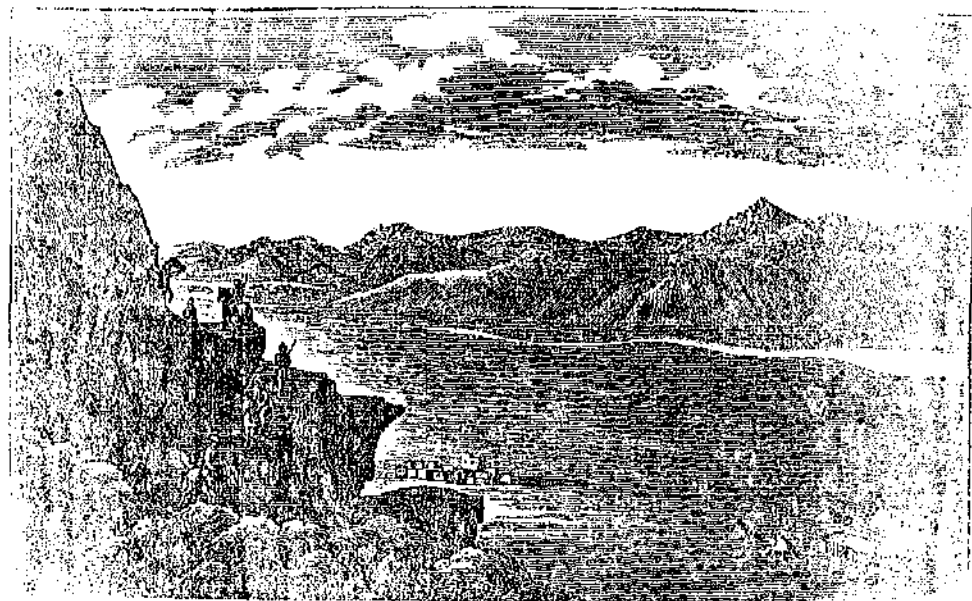
Ἐν τῶν σπουδαιοτάτων καθηκόντων εἶναι ὁ εἰς τὰς ἀρχὰς διορισμός. Γραμματεῖα τις εἶναι ἐπιφορτισμένη νὰ συνιστᾷ τοὺς ἀξιους, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπιφυλάττεται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν τὰ μέλη τῆς γραμματείας ταύτης. Τοὺς ἀνωτέρους ὑπουργοὺς ὀνομάζει αὐτὸς ὁ ἴδιος· αὐτὸς προσέτι χαρίζει τίτλους εὐγενείας· καὶ πᾶς, ὅστις ἤθελε λάβει τοιοῦτον τίτλον, ὀφείλει νὰ

ὑπάγῃ εἰς τὴν μητρόπολιν ν' ἀποδώσῃ εὐχαριστίας διὰ τὴν αὐτοκρατορικὴν τιμὴν. Οἱ μεγάλαι ἀξιοματικοὶ τοῦ κράτους παρουσιάζονται ἐκεῖ τοῦλάχιστον ἅπαξ κατὰ τριετίαν· οἱ δὲ κατώτεροι μανδαρίνοι, μετὰ προβιβασμόν. Τοιουτοτρόπως ὁ Μέγας Δυνάστης θεωρεῖ τὰς πολλὰς χιλιάδας τῶν θεραπόντων του, καὶ λαμβάνει εὐκαιρίαν νὰ ἐμπνέῃ εἰς αὐτοὺς εὐλάβειαν καὶ εὐγνωμοσύνην.

Ὅλαι αἱ πρόσδοι τοῦ κράτους εἶναι ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ διαχείρισιν, καὶ δαπανᾷ κατ' ἀρέσκειαν τὰ δημόσια χρήματα. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ταμεῖον ἰδιαίτερον πρὸς χρῆσιν τοῦ, περιέχον ὅχι μόνον χρυσὸν καὶ ἀργυρὸν, ἀλλὰ καὶ μαργαρίτας, πολυτίμους πέτρας, μεταξωτὰ, κτλ., πάντοτε δὲ πλουσιώτατον.

Ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς ὁ ἀρχιερεὺς τοῦ ἔθνους, ἔχει νὰ ἐκπληροῖ ἱερατικὰ καθήκοντα. Ταῦτα δὲ εἶναι καὶ πολυαριθμότερα καὶ ὀχληρότερα ὅλων τῶν ἄλλων· τὸ δὲ χειρότερον, ἡ ἐλαχίστη αὐτῶν ἀμέλεια ἤθελεν ἐπισύρει τὰς κατηγορίας τῶν ὑπηκόων τοῦ πολὺ μᾶλλον παρὰ τὰ πλέον καταδυναστευτικά μέτρα.

Η ΠΕΔΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΙΧΩ.

τὸ προτεταγμένον σχέδιον παριστάνει μέρος τῆς Πεδιάδος τῆς Ιεριχῶ, ὅποια φαίνεται τὴν σήμερον. Ἰδοὺ πῶς ἐκφράζεται περὶ αὐτῆς Ἀγγλος περιηγητής·—

« Καὶ ὁ πλέον εὐχλωτός συγγραφεὺς μάλιστα ἤθελεν εἰκοῦσαι ἀναλόγως τὴν ἀξιοθαύμαστον ἐρήμωσιν, ἥτις ἐπικρατεῖ καθ' ὅλην τὴν καταραμένην ταύτην χώραν, ἡ φανερώσει διὰ λόγου τὴν σφοδρὰν φρίκην, τὴν ἐμπνεομένην ὑπὸ τῆς φοβερᾶς θέας. Μόνον ὅστις ἐπισκέφθη τὸν τόπον τοῦτον κατενόησε τὴν πᾶσαν ἀληθῆς εἶναι μνημεῖον τῆς τρομερᾶς ὀργῆς τοῦ Παντοκράτορος, καὶ νοσήθημα αἰώνιον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. »

Εἰς τὴν πεδιάδα ταύτην κατεσκευάσθησαν τὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ χάλκινα σκαῦνη. Ἐνταῦθα προσέτι, λέγει ὁ αὐτὸς περιηγητής, « ἐπάτησαν οἱ ἱεροὶ πόδες τοῦ Λυτρωτοῦ, ὅτε ἐκέρυττε τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἐν ᾧ δὲ εἰσηρχόμενος εἰς τὴν Ιεριχῶ, καθ' ἣν στιγμὴν ἔδωκεν ὁ ἥλιος, ἅλλα ἀξιάλογα συμβεβηκότα, εἰς τὰς Γραφὰς ἱστορούμενα, ἦλθον εἰς τὸν νοῦν μου, καὶ μάλιστα τὸ περὶ τοῦ κατόπιν αὐτοῦ ἀκολουθήσαντος πλήθους, ὅτε εἰσῆλθε καὶ διεκέρυξε σωτηρίαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πλουσίου. » Ἰδε τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον, ιθ'. 29.